

CĂTRE: AVOCATUL POPORULUI
Str. George Vraca nr. 8, sector 1, București

În atenția: Dlui. Zsolt Molnar, Adjunct al Avocatului Poporului

Petiție

Părțile semnatare reprezintă organizații care luptă pentru drepturile omului și libertățile fundamentale, precum și specialiști în domeniul protecției datelor personale de pe teritoriul României. Prin această scrisoare deschisă ne exprimăm îngrijorarea cu privire la respectarea principiilor fundamentale ce țin de respectarea vieții private a persoanelor, prin accesul formațiunilor politice la datele votanților consemnate în listele suplimentare întocmite cu ocazia alegerilor pentru desemnarea Președintelui României din data de 10 Noiembrie 2019.

Premisă

În data de 4 Noiembrie 2019, cu doar 4 zile înaintea alegerilor pentru desemnarea Președintelui României, Biroul Electoral Central pentru alegerea Președintelui României din anul 2019 (denumit în continuare **BEC**) a emis [Decizia nr. 84 / D / 04.11.2019](#)¹ (denumită în continuare **Decizia BEC**) prin care se stabilesc condițiile în care reprezentanții formațiunilor politice în birourile electorale ale secțiilor de votare pot primi, la cerere, **copii ale listelor electorale suplimentare**, în conformitate cu dispozițiile art. VII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2019 și al art.17 alin. (2) din Legea nr. 370/2004. Anexăm prezentei o cerere² de acces la listele suplimentare, care ne-a fost transmisă de un membru al unei secții de votare. Conform informațiilor pe care le-am primit, în majoritatea secțiilor de votare s-au înregistrat astfel de cereri, iar estimările noastre sunt că peste 90% dintre aceste cereri au fost soluționate favorabil.

Conform acestei decizii, reprezentanții formațiunilor politice în biroul electoral al secției de votare **pot realiza copii ale listelor electorale suplimentare**, „prin orice mijloace inclusiv prin fotografiere sau filmare”, iar în cazul secțiilor de votare din străinătate pot primi în termen de 48 de ore de la încheierea votării în străinătate o copie electronică a listei electorale suplimentare prin intermediul poștei electronice.

Cu toate acestea, dispozițiile art. VII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2019 contravin art. 15 din Legea nr. 370 din 20 septembrie 2004 republicată, pentru alegerea Președintelui României prevăd că „*reprezentanții formațiunilor politice în birourile electorale nu pot primi și nu pot exercita alte însărcinări în afara celor prevăzute de prezenta lege*”.

¹ http://prezidentiale2019.bec.ro/wp-content/uploads/2019/11/dec_al_84.pdf

² <https://ascpd.ro/wp-content/uploads/2019/11/poza21.jpg>

Conform [Hotărârii Autorității Electorale Permanente nr. 29/2019](#)³ privind aprobarea modelelor listelor electorale permanente, a modelelor listelor electorale suplimentare și a modelului extrasului din listele electorale care vor fi folosite la alegerile pentru Președintele României, listele electorale suplimentare utilizate la secțiile de votare din țară includ următoarele date personale ale alegătorilor: semnătura, numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul, seria și numărul actului de identitate. Aceeași hotărâre stabilește că listele suplimentare din secțiile de votare din străinătate vor trebui completate cu semnătura, numele și prenumele, codul numeric personal al alegătorului, domiciliul și datele actului de identitate.

Începând cu data de 25 mai 2018 toată legislația națională ce reglementează prelucrarea datelor cu caracter personal trebuie să fie armonizată cu prevederile impuse de Regulamentul (UE) nr. 679/2016 (denumit în continuare **GDPR**).

Prin [Legea nr. 190 din 18 iulie 2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului \(UE\) 2016/679](#)⁴ al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE au fost instituite dispoziții referitoare la situații specifice de prelucrare, precum condițiile în care poate fi prelucrat numărul de identificare național (a se vedea **art. 4**) și condițiile în care datele personale pot fi prelucrate de partidele politice (a se vedea **art. 9**).

Coroborând obligațiile instituite prin articolele 4 și 9 din Legea nr. 190/2019, prelucrarea CNP-ului votanților în scopul prevăzut la art. 6 alin. (1) lit. f) din Regulamentul General privind Protecția Datelor, respectiv al realizării intereselor legitime urmărite de partidele politice, se efectuează cu instituirea cumulativă de către partidele politice a următoarelor garanții:

- a) punerea în aplicare de măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru respectarea, în special, a principiului reducerii la minimum a datelor, precum și pentru asigurarea securității și confidențialității prelucrărilor de date cu caracter personal, conform dispozițiilor art. 32 din Regulamentul general privind protecția datelor;
- b) numirea unui responsabil pentru protecția datelor, în conformitate cu prevederile art. 10 din prezenta lege;
- c) stabilirea de termene de stocare în funcție de natura datelor și scopul prelucrării, precum și de termene specifice în care datele cu caracter personal trebuie șterse sau revizuite în vederea ștergerii;
- d) instruirea periodică cu privire la obligațiile ce le revin a persoanelor care, sub directa autoritate a operatorului sau a persoanei împuternicite de operator, prelucrează date cu caracter personal;
- e) informarea persoanei vizate despre prelucrarea datelor cu caracter personal;

³ <http://www.roaep.ro/legislatie/wp-content/uploads/2019/09/Hot-AEP-29-2019.pdf>

⁴ <https://www.dataprotection.ro/servlet/ViewDocument?id=1520>

- f) garantarea transparenței informațiilor, a comunicărilor și a modalităților de exercitare a drepturilor persoanei vizate;
- g) garantarea dreptului de rectificare și ștergere.

Atragem atenția asupra faptului că Legea nr. 190/2018 a făcut obiectul unei [Reclamații](#)⁵ înaintată Comisiei Europene de către Asociația pentru Tehnologie și Internet (ApTI) la data de 14 februarie 2019, prin care semnala faptul că derogările pe care le introduce Legea nr. 190/2018 ridică probleme grave în ceea ce privește respectarea principiilor de prelucrare a datelor, asigurarea protecției individului și respectarea valorilor democratice. Unul dintre punctele reclamației a vizat chiar articolul 9 care stabilește modul în care partidele politice pot prelucra date personale, ApTI semnalând riscuri majore nu numai pentru protecția individuală, dar și pentru asigurarea unor procese democratice și neinfluențate.

Conform statisticilor BEC, **1.071.752** de votanți au fost înscriși pe listele suplimentare din țară în timp ce alți **650.159** de votanți au fost înscriși pe listele suplimentare din străinătate în perioada alegerilor pentru Președintele României din data de 10 Noiembrie 2019⁶.

Situația de fapt

Conform Deciziei BEC, pentru a intra în posesia datelor înscrise pe listele suplimentare, este suficient ca partidele politice, prin reprezentanții lor în biroul electoral al secțiilor de votare să transmită doar o cerere prin care să se menționeze următoarele:

- a) denumirea formațiunii politice care solicită copiile listelor electorale suplimentare și datele de contact ale acesteia, ale reprezentantului legal și ale responsabilului pentru protecția datelor;
- b) numele și datele de contact ale reprezentantului formațiunii politice în biroul electoral al secției de votare care va realiza copiile listelor electorale suplimentare;
- c) descrierea interesului legitim urmărit de formațiunea politică prin realizarea copiilor de pe listele electorale suplimentare;
- d) modalitatea de realizare a copiilor listelor electorale suplimentare;
- e) termenul de stocare a datelor personale înscrise în listele electorale suplimentare, care nu poate fi mai mare de 6 luni de la data publicării rezultatului alegerilor în Monitorul Oficial al României, Partea I;
- f) semnătura conducerii formațiunii politice.

În cazul listelor suplimentare furnizate de secțiile de votare din străinătate biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate asigură transmiterea copiei electronice a listei electorale

⁵ [Complaint on Romanian implementation of the GDPR - ApTI](#)

⁶ <https://prezenta.bec.ro/>

suplimentare prin intermediul poștei electronice, acest lucru realizându-se sub condiția luării măsurilor tehnice adecvate pentru asigurarea securității prelucrării datelor cu caracter personal.

Un alt aspect important este faptul că art. 4 al Deciziei BEC obligă formațiunile politice care primesc copii ale listelor electorale suplimentare, să asigure respectarea dispozițiilor Regulamentului (UE) nr. 679/2016.

Mai mult, același articol stabilește că formațiunilor politice care intră în posesia listelor suplimentare le revine întreaga responsabilitate a adoptării tuturor măsurilor adecvate ca utilizarea listelor electorale suplimentare să se realizeze doar în scopul satisfacerii intereselor legitime ale acestora legate de procesul electoral.

Autoritatea Electorală Permanentă a emis un Ghid conceput ca un instrument de lucru care să sprijine birourile electorale ale secțiilor de votare în activitatea pe care o vor desfășura în timpul alegerilor.

Acest ghid nu prevede standardele minime de protecție a datelor personale la care partidele politice au acces atunci când copiază listele permanente, singura prevedere menționată fiind: „**IMPORTANT: Reprezentanții formațiunilor politice în birourile electorale ale secțiilor de votare pot primi, la cerere, copii ale listelor electorale suplimentare, în condițiile stabilite prin decizie a Biroului Electoral Central**”.

Mai mult, acest Ghid nu prevede niciun paragraf în care să fie menționată obligația membrilor birourilor electorale ale secțiilor de votare de a respecta prevederile Regulamentului General privind Protecția Datelor (GDPR).

Riscurile pe care Decizia BEC le aduce protecției datelor personale

1. Riscul nerespectării existenței unui interes legitim real

Pentru a avea acces la datele înscrise pe listele suplimentare, conform Deciziei BEC, partidele politice trebuie să detalieze interesul legitim urmărit de formațiunea politică prin copierea listelor electorale suplimentare în solicitarea de acces la aceste liste.

Conform preambulului 47 din GDPR, prelucrarea de date cu caracter personal strict necesară în scopul prevenirii fraudelor constituie un interes legitim al operatorului de date în cauză. Cu toate acestea, același preambul stabilește că existența unui interes legitim necesită o evaluare atentă, care să stabilească inclusiv dacă o persoană vizată poate preconiza în mod rezonabil, în momentul și în contextul colectării datelor cu caracter personal, posibilitatea prelucrării în acest scop. Mai mult, interesele și drepturile fundamentale ale persoanei vizate ar putea prevala în special în raport cu interesul operatorului de date atunci când datele cu caracter personal sunt prelucrate în circumstanțe în care persoanele vizate nu preconizează în mod rezonabil o prelucrare ulterioară.

Mai mult, existența unui interes legitim ar fi trebuit să poată fi probat în orice moment, acesta putând fi invocat doar în cazul în care exista o suspiciune rezonabilă a unei fraude electorale. Spre exemplu, cazul în care se înregistrează una din situațiile prevăzute de literele i) sau j) din Articolul 49 din Legea nr. 370/2004, cum ar fi lipsa ștampilelor de vot sau diferența dintre numărul votanților și a numărului de voturi existente în urnă, sau dacă dacă numărul buletinelor de vot găsite în urnă adunat cu cel al buletinelor de vot neîntrebuintate și cele anulate diferă de numărul total de buletine de vot primite, precum și alte incidente.

2. Riscul nerespectării informării prealabile a alegătorilor

Este indubitabil faptul că alegătorii înscriși pe listele suplimentare nu au avut în niciun moment al participării la vot cunoștință despre faptul că datele lor pot fi furnizate partidelor politice, încălcându-se astfel obligația informării persoanelor vizate prevăzută în Legea nr. 190/2018 pentru prelucrarea acestui tip de date. Informarea ar trebui să fie accesibilă tuturor votanților, indiferent de vârsta și fără a fi condiționată de acces la internet. România se situează pe locul 27 din cele 28 de state membre ale UE în cadrul [Indicelui economiei și societății digitale \(DESI\)](#)⁷ pentru 2019 al Comisiei Europene, publicat în data de 11 iunie 2019. Conform datelor DESI, România înregistrează cel mai scăzut nivel de utilizare a serviciilor de internet dintre statele membre ale UE, 21% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 16 și 74 de ani neutilizând niciodată internetul. În aceste condiții, orice decizie sau informare privind prelucrarea datelor personale, publicată pe site-ul AEP sau BEC este insuficientă și deci nu este susceptibilă să îndeplinească cerințele impuse de Regulamentul General privind Protecția Datelor sau a Legii nr. 190/2018.

3. Riscul schimbării scopului în care datele au fost colectate

În opinia noastră, cel mai mare risc este acela că, odată ajunse în posesia partidelor politice, toate acele date pot fi utilizate în alte scopuri decât interesul legitim invocat în cererile adresate către BEC.

Deținerea unui volum atât de mare de date, coroborat cu datele statistice existente la nivelul fiecărei secții de votare, pot face subiectul unei profilări individuale foarte precise. Subliniem faptul că opiniile politice, conform art. 9 din GDPR sunt date cu caracter special care NU pot fi prelucrate, iar prin excepție prelucrarea este permisă conform art. 9 alin. (2) lit. d) din GDPR dacă *„prelucrarea este efectuată în cadrul activităților lor legitime și cu garanții adecvate de către o fundație, o asociație sau orice alt organism fără scop lucrativ și cu specific politic, filozofic, religios sau sindical, **cu condiția ca prelucrarea să se refere numai la membrii sau la foștii membri ai organismului respectiv**”*.

⁷ https://ec.europa.eu/romania/news/20190611_Romania_penultimul_loc_UE_DESI_ro

Prin urmare, accesul partidelor politice la datele înscrise în listele suplimentare reprezintă o ingerință în viața privată a persoanelor cu drept de vot în condițiile în care partidele politice pot utiliza aceste date și în alte scopuri.

Prelucrarea excesivă de date personale încalcă principiile de prelucrare a datelor și a dreptului la viață privată precum și respectarea valorilor democratice.

4. Lipsa măsurilor tehnice și organizatorice adecvate

Prelucrarea numărului de identificare național, cum este cazul CNP-ului, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) din Legea nr. 190/2018 poate fi posibilă doar atunci când sunt puse în aplicare de măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru respectarea, în special, a principiului reducerii la minimum a datelor, precum și pentru asigurarea securității și confidențialității prelucrărilor de date cu caracter personal, conform dispozițiilor art. 32 din Regulamentul General privind Protecția Datelor.

Prin urmare, partidele politice NU ar trebui să aibă acces la aceste date, iar în cazul în care o astfel de solicitare de acces ar fi întemeiată trebuie să existe în primul rând garanții adecvate privind existența măsurilor tehnice și organizatorice adecvate nivelului de importanță al acestei prelucrări.

Ori, conform Deciziei BEC, reprezentanții formațiunilor politice din birourile electorale ale secțiilor de votare pot realiza în secția de votare, prin orice mijloace, inclusiv prin fotografiere sau filmare, pe cheltuiala lor, copii ale listelor electorale suplimentare utilizate în procesul de votare. Astfel, accesul „*prin orice mijloace, inclusiv prin fotografiere sau filmare*” a reprezentanților formațiunilor politice din birourile electorale la listele suplimentare se poate realiza inclusiv utilizând telefonul personal al reprezentantului, apoi putând fi transmise printr-un canal comunicare care nu prezintă garanții suficiente de securitate, cum ar fi rețelele de socializare sau de mesagerie directă (ex. WhatsApp).

De asemenea, nu sunt prevăzute garanții suficiente că persoanele care vor realiza copierea listelor suplimentare, prin orice mijloace, au fost instruite și că vor asigura confidențialitatea datelor înscrise în listele suplimentare.

Având în vedere gradul mare de probabilitate al riscului și gravitatea unei asemenea încălcări a drepturilor și libertăților persoanelor fizice, art. 32 din GDPR obligă la implementarea unor măsuri tehnice și organizatorice adecvate în vederea asigurării unui nivel de securitate corespunzător acestui risc. Dacă pseudonimizarea ar putea conduce la incapacitatea partidelor politice să facă verificări în secțiile de votare unde există suspiciunea unei fraude electorale, criptarea datelor cu caracter personal ar trebui să fie obligatorie atunci când acestea sunt transmise de către reprezentanții partidelor pe care le reprezintă în secțiile de votare.

Odată ajunse în administrarea partidelor politice, acestea ar trebui să asigure în continuare faptul că datele sunt utilizate în scopul pentru care au fost colectate, oferind garanții suficiente asupra protecției și confidențialității lor.

Atragem atenția asupra faptului că Decizia BEC stabilește că formațiunilor politice care accesează listele suplimentare „*le revine întreaga responsabilitate a adoptării tuturor măsurilor adecvate ca utilizarea listelor electorale suplimentare să se realizeze doar în scopul satisfacerii intereselor legitime ale acestora legate de procesul electoral*”. Dorim să subliniem că respectivele formațiuni politice acționează în calitate de operatori asociați ai BEC, în sensul art. 26 din GDPR, formațiunile politice prelucrând aceste date într-un interes legitim propriu.

Conform articolului menționat anterior, operatorii asociați „***stabilesc într-un mod transparent responsabilitățile fiecăruia în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor care le revin în temeiul prezentului regulament, în special în ceea ce privește exercitarea drepturilor persoanelor vizate și îndatoririle fiecăruia de furnizare a informațiilor prevăzute la articolele 13 și 14, prin intermediul unui acord între ei***”.

În calitatea sa de operator asociat pentru această prelucrare, BEC nu poate transfera integral responsabilitatea protecției datelor personale ale votanților formațiunilor politice care accesează listele suplimentare, răspunderea privind protecția datelor fiind solidară, în conformitate cu dispozițiile GDPR.

De asemenea, dorim să atragem atenția că există totuși o **neconcordanță clară** între **art. VII din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2019** și **Decizia nr. 84 / D / 04.11.2019**.

Art. VII. al OUG nr. 64/2019 stipulează în mod clar că „Reprezentanții formațiunilor politice în birourile electorale ale secțiilor de votare **pot primi**, la cerere, copii ale listelor electorale suplimentare, [...]”, în timp ce art. 1 al deciziei BEC oferă posibilitatea reprezentanților formațiunilor politice în birourile electorale ale secțiilor de votare de „**a realiza** în secția de votare, prin orice mijloace, inclusiv prin fotografiere sau filmare, pe cheltuiala lor, copii ale listelor suplimentare utilizate în procesul de votare”.

Prin urmare, în accepțiunea noastră, art. VII al OUG nr. 64/2019 implică o acțiune care cade în sarcina reprezentanților birourilor electorale ale secțiilor de votare, ceea ce aparent nu reiese și din textul deciziei BEC.

Este evident faptul că prin modul de formulare al art. 1 al deciziei sale, BEC a urmărit să se îndepărteze de obligațiile ce-i revin prin transmiterea datelor către reprezentanții formațiunilor politice, în încercarea de a pasa responsabilitatea asociată acestei prelucrări de date partidelor politice.

Dorim să subliniem faptul că **prelucrarea** datelor personale înseamnă „*orice operațiune sau set de operațiuni efectuate asupra datelor cu caracter personal sau asupra seturilor de date cu*

*caracter personal, cu sau fără utilizarea de mijloace automatizate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, structurarea, stocarea, adaptarea sau modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, divulgarea prin transmitere, diseminarea sau **punerea la dispoziție în orice alt mod**, alinierea sau combinarea, restricționarea, ștergerea sau distrugerea”, conform definiției din art. 4 din GDPR.*

În concluzie, indiferent dacă datele înscrise în liste suplimentare sunt transmise reprezentanților formațiunilor politice sau dacă doar li se permite acestora să copieze listele suplimentare, obligația respectării prevederilor GDPR pentru această prelucrare rămâne în sarcina ambelor părți.

În contextul în care la data de 24 noiembrie 2019 are loc turul al doilea al alegerilor Prezidențiale, solicităm:

- Interzicerea accesului partidelor politice la listele suplimentare de votanți - existând riscul ca accesul la datele votanților de pe listele suplimentare să fie în continuare oferit doar în baza unei cereri, fără a exista un interes legitim real sau fără a exista garanții suficiente privind protecția și confidențialitatea datelor, ceea ce noi considerăm că poate constitui o ingerință în viața privată a alegătorilor
- Anularea deciziei BEC nr. 84/D/04.11.2019 și emiterea unei noi decizii care să respecte prevederile Regulamentului (UE) nr. 679/2016 și care să impună în mod clar condițiile în care formațiunile politice pot avea acces la listele suplimentare astfel încât să fie asigurată protecția drepturilor persoanelor vizate.

În cazul în care veți considera că riscurile semnalate în prezentul document sunt întemeiate, vă rugăm să vă folosiți de toate prerogativele de care beneficiază instituția Avocatului Poporului pentru a asigura limitarea accesului formațiunilor politice la listele suplimentare atunci când nu există suspiciuni rezonabile asupra unor situații de fraudă electorală.

Atragem atenția că în situația în care se constată că președinții secției de votare aprobă copierea listelor suplimentare fără a exista suspiciuni rezonabile asupra unor situații de fraudă electorală, prelucrarea acestor date nu se face în regim de legalitate, existând astfel obligativitatea pentru membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare să documenteze breșa și să o raporteze în termen de 72 de ore către Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal.

Semnatare:

ASCPD | Asociația Specialiștilor
în Confidențialitate
și Protecția Datelor

**Asociația Specialiștilor în Confidențialitate
și Protecția Datelor (www.ascpd.ro)**

Marius Dumitrescu,
Președinte

**Asociația Expert Forum
(www.expertforum.ro)**

Septimius Pârnu,
Coordonator Programe